

**Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi Kasvinjalostuslaitoksesta
ja laiksi kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain muuttamisesta**

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki, jolla perustettaisiin Kasvinjalostuslaitos. Kasvinjalostuslaitokseen koottaisiin maatalouden tutkimuskeskuksen kasvinjalostustoiminta, entinen Osuuskunta Hankkijan kasvinjalostustoiminta ja Jokioisten siemenkeskus. Kasvinjalostuslaitos olisi liiketoimintaa harjoittava nettobudjetoitu valtion laitos.

Samalla ehdotetaan, että kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annettuun lakiin tehtäisiin eräitä tarvittavia tarkistuksia.

Esitys liittyy vuoden 1994 talousarvioon ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan vuoden 1994 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Kasvinjalostuksen uudelleenjärjestely on tullut Suomessa tarpeelliseksi sen jälkeen, kun maamme kahdesta varsinaisesta kasvinjalostuslaitoksesta toisen toiminta uhkasi loppua Osuuskunta Hankkijan konkurssin johdosta. Uudelleenjärjestely on tarpeen myös lajike-markkinoilla lisääntyvän kansainvälisen kilpailun vuoksi. Ehdotuksen mukaan kasvinjalostuksen kotimaiset voimavarat keskitetään perustamalla uusi Kasvinjalostuslaitos. Esityksen tavoitteena on turvata kotimaisen kasvinjalostuksen säilyminen. Tavoitteen saavuttamiseksi on luotava edellytykset tehostaa kotimaisten kasvilajikkeiden markkinointia sekä kasvinjalostukseen sijoitettujen voimavarojen käyttöä.

Maatalous perustuu kasvinviljelyyn. Kasvinjalostuksella pyritään parantamaan viljeltävien kasvien ominaisuuksia. Suomessa kasvinjalostuksen tavoitteena on erityisesti parantaa kasvien viljelyvarmuutta, satoisuutta ja aikaisuutta. Suomen oloihin soveltuvia tällaisia lajikkeita ei yleensä muualla jalosteta. Kasvinjalostuk-

sen avulla pyritään lisäämään myös kasvien omaa taudinkestävyyttä sekä tehostamaan niiden ravinteiden käyttöä. Näin pyritään vähentämään torjunta-aineiden ja lannoitteiden käytötarvetta. Tällä tavalla jalostustavoitteet liittyvät kiinteästi myös ympäristönsuojelullisiin tavoitteisiin.

Euroopan yhdentymiskehitys asettaa Suomen maataloudelle huomattavia haasteita. Entistä tärkeämmiksi tekijöiksi tulee tällöin tuotantokustannusten alentaminen ja tuotteiden laadun parantaminen. Kasvinjalostus on yksi parhaimmista keinoista vaikuttaa näihin tekijöihin. Suositeltavia ja Suomen olosuhteisiin sopivia lajikkeita viljelemällä on mahdollista lisätä maatalouden kannattavuutta. Käyttämällä entistä parempia, satoisampia ja laadultaan arvokkaampia lajikkeita on mahdollista saada vähin kustannuksin merkittävä tuottavuudenlisä.

Ominaisuuksia, joita Suomessa ja muilla vastaavilla ilmastoalueilla lajikkeilta vaaditaan, ei muualla samassa määrin tarvita. Näiden alueiden markkinoiden pienuuden johdosta ei

ulkomaisilla jalostajilla ole riittävää kiinnostusta jalostaa alueelle sopivia kasveja. Edellä esitettyjen seikkojen johdosta on tärkeää, että Suomi ylläpitää ja kehittää kotimaista kasvinjalostusta.

Pohjoisten alueiden kasvintuotanto perustuu luonnonvarojen kestäväan käyttöön. Kun otetaan huomioon jo toteutumassa oleva maailman viljelyskelpoisen maan jatkuva väheneminen eroosion johdosta, on tärkeää säilyttää kasvintuotantoa edelleen pohjoisilla vyöhykkeillä. Kasvintuotannon varmistamiseksi tarvitaan puolestaan aina viljelyvarmoja lajikkeita ja niiden aitouden säilyttämiseksi ylläpitojalostusta sekä jalostajansiementuotantoa.

2. Nykytila

Suomalainen kasvinjalostus

Kasvinjalostusta on Suomessa harjoitettu varsinaisesti kahdessa laitoksessa: maatalouden tutkimuskeskuksessa (MTTK) ja Keskusosuusliike Hankkijan kasvinjalostuslaitoksessa.

Valtion ylläpitämään maataloudelliseen tutkimukseen liittyvä kasvinjalostuslaitos perustettiin vuonna 1924, perustamispaikastaan Tikurilasta se siirrettiin Jokioisiin vuonna 1928. Maatalouden tutkimuskeskuksen tehtävistä säädetään nykyisin maatalouden tutkimuskeskuksesta annetussa laissa (1158/88). MTTK:n kasvinjalostuslaitos jalostaa tärkeimpiä maassamme viljeltäviä peltokasveja. Laitoksella tehdään myös varsin laajaa perus- ja kasvinjalostutkimusta. Toiminnan kustannukset olivat vuonna 1992 18 miljoonaa markkaa. Puutarhakasvien jalostusta harjoitetaan MTTK:n puutarhatuotannon tutkimuslaitoksessa. Laitos on perustettu vuonna 1927 ja sijaitsee Piikkiössä. Jalostustyö keskittyy lähinnä marjakasvien ja omenan jalostukseen.

Osuuskunta Hankkijan kasvinjalostustoiminta alkoi vuonna 1913. Laitos toimi 1970-luvun alkupuolelta lähtien Tuusulassa. Jalostustyön kohteina ovat olleet kaikki viljalajimme, öljykasvit, palkoviljat ja tärkeimmät nurmikasvit. Toiminta on keskittynyt käytännön jalostustyöhön ja jalostajansiementuotantoon. Osuuskunta Hankkija haettiin konkurssiin kesällä 1992. Kasvinjalostuslaitoksen lajikeaineisto ja lajikeoikeudet hankittiin konkurssipesästä väliaikaisesti Valtion viljavaraston omistukseen siinä tarkoituksessa, että kotimaiset kasvinjalos-

tustoiminnot myöhemmin yhdistetään. Toimintaa ja henkilöstöä supistettiin tässä yhteydessä merkittävästi. Vuonna 1993 Valtion viljavaraston kasvinjalostustoiminnan (Anttilan kasvinjalostuslaitos) kustannusten arvioidaan olevan 4,5 miljoonaa markkaa.

Kasvinjalostukseen liittyvää tutkimusta tehdään Suomessa MTTK:n lisäksi useassa laitoksessa, muun muassa Valtion teknillisessä tutkimuskeskuksessa ja Helsingin yliopistossa. Suomessa on lisäksi eräitä yksityisiä yrityksiä, jotka testaavat täällä ulkomaista aineistoa, mutta eivät ole varsinaisia kasvinjalostajia.

Siementavaran tuotanto ja markkinointi

Kasvinjalostukseen kuuluu kiinteänä osana jalostajansiementuotanto. Uudelle jalosteelle tehdään aluksi useamman vuoden kestävä viralliset lajikekokeet. Samoihin aikoihin aloitetaan jalostajansiementuotanto, jossa aluksi pientä määrää lähtöaineistoa lisätään vuosittain. Mikäli lajike päätetään laskea kauppaan, siementä tulee olla saatavilla arvioitua kysyntää vastaava määrä. Lajikkeen jalostustyö eri vaiheineen ja jalostajan valvonnassa toteutettu lisäystoiminta kestää 8–13 vuotta.

Hankkijan kasvinjalostuslaitos on itse huolehtinut jalostajansiementuotannon kaikista vaiheista. MTTK:n kehittämien lajikkeiden siementavaran tuotanto on sen sijaan siirtynyt kasvinjalostuslaitokselta Jokioisten siemenkeskukselle siinä vaiheessa kun siemenen kanta-aineistoa on määrätty määrä. Siemenkeskuksen tehtävänä on erityisesti huolehtia näiden lajikkeiden korkeimpien siemenluokkien siementavaran tuottamisesta ja myydä tuottamaansa siementavaraa. Siemenkeskus on budjettisidonnainen liikelaitos ja vuonna 1992 sen tuotot ja kustannukset olivat 7,8 miljoonaa markkaa. Jokioisten siemenkeskusta koskevat säännökset ovat maatalouden tutkimuskeskuksesta annetussa laissa sekä korkealaatuisen siemenaineiston tuottamisesta maatalouden tutkimuskeskuksessa annetussa asetuksessa (1313/88).

MTTK:n kasvinjalostuslaitoksen ja Hankkijan kasvinjalostuslaitoksen lajikkeiden markkinointitavat ovat olleet erilaiset. Hankkijan lajikkeita on markkinoitu yksinmyyntisopimuksilla. Vastaavaa järjestelyä ei ole katsottu taroituksenmukaiseksi MTTK:n lajikkeiden osalta, koska kysymyksessä on ollut valtion tutkimuslaitoksen osa. Siementen lisäys jalostajan

tuottamasta siemenestä on tapahtunut pääasiassa kaupan keskusliikkeiden toimesta. Siemenkaupassa liikkuva siemen tuotetaan yleensä sopimusviljelmillä. Sadon kunnostuksen siemeneksi ja pakkaamisen hoitaa joko viljelijä tai siemenliikkeen kunnostuslaitos.

Kasvinjalostuksen tuloksista

Maassamme viljeltävät vilja- ja nurmikasvien lajikkeet ovat valtaosaltaan kotimaassa jalostettuja. Puutarhakasvien ja nurmikkokasvien lajikkeet ovat sen sijaan enimmäkseen ulkomaisia. Vuonna 1992 myydyistä viljalajien kylvösiemenestä 65 prosenttia ja nurmikasvien siemenestä 73 prosenttia oli kotimaisia lajikkeita. Suomalaiset kasvinjalostajat ovat tehneet merkittävää työtä myös öljykasvilajikkeiden jalostuksessa, mitä kuvaa se, että vuonna 1989 rypsin ostosiemenestä 32 prosenttia oli kotimaisia lajikkeita, mutta vuonna 1992 osuus oli noussut jo 80 prosenttiin. Perunalla kotimaisten lajikkeiden osuus on vain noin 15 prosenttia. Sokerijuurikkaan lajikkeet ovat kaikki ulkomaisia.

Suomalaisia peltokasvilajikkeita on laskettu kauppaan tähän mennessä MTTK:n kasvinjalostuslaitokselta 87 kappaletta ja Hankkijan kasvinjalostuslaitokselta 116 kappaletta. Maatilahallitus on vuosittain antanut siementavaran kaupasta annetun lain (669/75) nojalla päätöksen niiden tärkeimpien kasvilajien lajikkeista, joiden viljely on osoittautunut maassamme tarkoituksenmukaiseksi. Vuodeksi 1993 annetussa luettelossa on Jokioisten kasvinjalostuslaitoksen kehittämiä lajikkeita 27 ja Hankkijan kasvinjalostuslaitoksen lajikkeita 21. Viljakasveista luettelossa on kotimaisia lajikkeita 23 ja ulkomaisia 16.

Kasvinjalostuksen rahoitusedellytysten järjestelyt

Suomessa kasvilajikkeiden markkinat eivät ole niin suuret, että ne yksinomaan riittäisivät kotimaisen kasvinjalostuksen rahoitus pohjaksi. Kasvinjalostus tarvitsee valtion talousarviossa osoitettavaa rahoitusta.

Kasvinjalostustoiminnan taloudelliseksi tukemiseksi ja jotta myös hyödynsaajat osallistuisivat rahoitukseen on säädetty laki kasvinjalostustoiminnan edistämisestä (896/77). Lain mukaan pelto- ja nurmikkokasvien siementava-

ran kaupassa peritään valtiolle kasvinjalostusmaksua. Valtion talousarvioon on vuosittain otettava vähintään arvioitua kertymää vastaava määräraha lukuunottamatta MTTK:n jalostamista lajikkeista kertynyttä osuutta. Tästä määrärahasta myönnetään jalostajille tukea määrä, joka vastaa lajikkeista perittyä kasvinjalostusmaksuja. Hyväksyessään edellä mainitun lain eduskunta edellytti, että MTTK:n kasvinjalostuslaitokselle osoitetaan jalostusmaksuja vastaava määrärahalisäys. Valtion talousarviossa onkin vuosittain osoitettu määräraha MTTK:n kasvinjalostuslaitokselle.

Kasvinjalostusmaksuja on kertynyt jonkin verran yli 10 miljoonaa markkaa vuodessa, vuonna 1992 kertymä oli ostosiemenen käytön vähenemisen johdosta kuitenkin vain vajaat 6,5 miljoonaa markkaa. Tästä 2,2 miljoonaa markkaa kertyi MTTK:n kehittämistä lajikkeista ja 1,9 miljoonaa markkaa entisen Hankkijan kehittämistä lajikkeista. Loput 2,3 miljoonaa markkaa kertyi muiden jalostamista lajikkeista.

Vuoden 1992 lopulla tuli voimaan kasvinjalostajanoikeudesta annettu laki (789/92). Laki vastaa sisällöltään kasvinjalostajan oikeuksien suojaksi tehdyn kansainvälisen sopimuksen (UPOV) määräyksiä. Lain yhtenä tarkoituksena on luoda edellytyksiä kasvinjalostustoiminnan rahoitukselle. Kasvinjalostajanoikeus on tekijänoikeuteen rinnastettava immateriaalinen oikeus. Lajikkeen siementavaran ja muun lisäysaineiston kaupalliseen tuotantoon ja markkinointiin tarvitaan jalostajan lupa, mikä käytännössä annetaan lisenssisopimuksella. Käytösluvasta jalostaja voi periä määräämänsä suuruisen lisenssimaksun. Kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain mukainen oikeussuoja voidaan kotimaisille jalostajille myöntää vain niille uusille lajikkeille, jotka tulevat markkinoille lain voimaantulon jälkeen.

Kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain tultua voimaan jäi edelleen voimaan myös kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annettu laki. Viimeksi mainittua lakia ei muutettu ja se koskee edelleen kaikkea tarkastettua siementavaraa. Tarkoituksena on kuitenkin, että näiden lakien mukaiset rahoitusjärjestelmät eivät olisi päällekkäisiä. Tämän johdosta tulisi kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annettua lakia muuttaa niin, että päällekkäisyys poistuu.

3. Kansainvälinen kehitys

Kasvinjalostukseen on sen tärkeyden vuoksi

investoitu monissa teollistuneissa maissa huomattavia resursseja. Merkittävänä edellytyksenä investoinneille on ollut useissa maissa voimaan tullut kasvinjalostajan oikeuksia koskeva lainsäädäntö. Se on luonut edellytyksiä kerätä investoinneille tuottoa siemenmarkkinoilta. Jalostustoiminta on viime vuosina yhä lisääntyvässä määrin keskittynyt.

Kiinnostus kasvinjalostustoimintaan on lisääntynyt erityisesti myös siitä syystä, että odotukset jalostuksen mahdollisuuksiin parantaa viljelykasvien ominaisuuksia ovat oleellisesti lisääntyneet uuden biotekniikan kehittyessä. Bioteknisten menetelmien käyttöönotto voi tulevaisuudessa nopeuttaa kasvilajikkeiden kehittämis- ja jalostustyötä.

Ruotsissa kasvinjalostus järjestettiin uudelleen vuonna 1992. Uudelleenjärjestelyn yhteydessä Ruotsin valtio luopui osuudestaan jalostusta harjoittaneeseen yritykseen. Tällä hetkellä Ruotsissa on tuottajien omistama kasvinjalostuslaitos, joka hallitsee lähes täydellisesti Ruotsin markkinoita. Ruotsin pohjoisosia varten tarvittavien lajien jalostus riippuu edelleen valtion tätä varten myöntämästä tuesta. Myös siemenmarkkinoiltaan vähäisten lajien kuten rukiin, ruisvehnän, herneen ja perunan jalostus on riippuvainen valtion tuesta. Ruotsin valtio tukee näiden erityisalojen kasvinjalostusta suoraan, lisäksi jalostus voi kilpailla tutkimusmäärärahoista. UPOV-tyyppinen kasvinjalostus oikeuslainsäädäntö on ollut Ruotsissa voimassa vuodesta 1971 lähtien.

Edellä mainitun kasvinjalostuslaitoksen päämarkkina-alue on Ruotsi, mutta yritys panostaa vahvasti myös Keski-Euroopan ja Kanadan markkinoille. Ruotsalaiset lajikkeet ovat edustettuina Suomessa yksityisen kaupallisen keskusliikkeen ja teollisuuden kautta.

Norjassa kasvinjalostus organisoitiin uudelleen vuoden 1993 alkupuolella perustamalla osakeyhtiömuotoinen yritys, josta Valtion viljavarastoa vastaava Statkorn omistaa 51 %. Vaikka siemenmarkkinat Norjassa ovat pienehköt, on kasvinjalostustoiminta yhtiötetty valtiolenemmistöiseksi osakeyhtiöksi. Yritys saa valtion budjettirahoitusta huomattavaan osaan menoistaan. Yritys on tehnyt yhteistyösopimuksen edellä mainitun ruotsalaisen kasvinjalostusyrityksen kanssa viljojen jalostuksesta ja norjalaisten lajikkeiden markkinoinnista Ruotsissa ja muissa maissa. Norjalainen yritys on keskittynyt pohjoisille alueille sopivien aikaisien lajikkeiden kehittämiseen.

Tanskassa on useita kasvinjalostusta harjoittavia yrityksiä. Valtio ei tue kasvinjalostusta, vaan rahoitus tulee pääasiassa siemenmarkkinoilta lisenssituloina. Tanskassa kaupan kautta kulkevan kylvösiemenen osuus on ollut suuri, peräti 80 prosenttia, mikä on tehnyt kaupallisen kasvinjalostuksen mahdolliseksi. Lisäksi sementtuotanto on suuntautunut paitsi omille markkinoille myös huomattavassa määrin kansainvälisille markkinoille.

4. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

4.1. Esityksen tavoitteet

Esityksessä ehdotetun kasvinjalostuksen uudelleen järjestelyn tavoitteena on tehostaa kotimaisen kasvinjalostuksen voimavarojen käyttöä ja turvata kotimaisen kasvinjalostuksen säilyminen kasvinjalostuksen toimintaympäristön muuttuessa.

Kasvinjalostuksen kansainvälinen kehitys on johtanut siihen, että kasvinjalostukseen on investoitu huomattavasti varoja ja kilpailu markkinoista on lisääntynyt. Tämä on seurausta muun muassa kasvinjalostajanoikeuksien tunnustamisesta sekä odotuksista biotekniikan antamiin mahdollisuuksiin. Kilpailun lisääntyminen on todettavissa myös Suomessa. Ulkomaiset jalostajat, erityisesti ruotsalaiset mutta viime vuosina myös norjalaiset, ovat markkinoineet jalosteitaan Suomessa entistä määrätietoisemmin. Näin on tapahtunut siitä huolimatta, että lajike- ja siemenmarkkinat ovat täällä suhteellisen pienet.

Kasvintuotannon ja siten koko maatalouden kannattavan tuotannon ja kehittymisen edellytys on, että viljelyyn on käytettävissä ja luotettavasti saatavissa kasvuolosuhteisiin jalostettua kasviaineistoa. Kokemus on pitkän aikavälin kuluessa osoittanut, että muista maista ei riittävästi ole saatavissa tarpeeksi aikaisin tuleentuvia ja hyvin talvehtivia lajikkeita, jotka soveltuisivat hyvin täällä viljeltäviksi.

Uudessa toimintaympäristössä tulee korostumaan markkinoinnin merkitys varsinkin, kun kasvinjalostustoiminnalle on ominaista, että uudet kasvilajikkeet ovat vain vähän parempia kuin myynnissä jo olevat lajikkeet. Lajikkeiden paremmuuksien vertailuun ja arviointiin vaikuttavat monet näkökohdat. Kokemus on osoittanut, että lajikkeen kaupallinen menesty-

minen riippuu paitsi lajikkeen hyvydestä itseltään, myös suuressa määrin siitä, miten jalostaja on kyennyt tekemään teollisuuden ja siemenkaupan kanssa sopimuksia lajikkeidensa markkinoinnista. Tämän johdosta esityksessä on pyritty sellaiseen kasvinjalostuksen organisaatioon, jonka puitteissa voidaan toimia mahdollisimman paljon markkinaperusteisesti.

Mikäli kotimainen kasvinjalostus ei pysty vastaamaan markkinoinnin aiheuttamaan haasteeseen, lisääntyy ulkomaisten lajikkeiden osuus täällä edelleen. Siitä seuraa siemenhuollon epävarmuutta ja riippuvuutta ulkomaisista jalostajista, sillä kehitys on johtanut myös siihen, että jalostaja määrää entistä enemmän lajikkeidensa käyttämisen ehdoista. Ilman omia lajikkeita olisimme siemenhuollossakin riippuvaisia ulkomaisista jalostajista.

Kasvinjalostustoiminnan uudelleen järjestäminen on toimintaympäristön muutoksen ohella tullut ajankohtaiseksi myös sen johdosta, että Suomen valtio omistaa tällä hetkellä molemmat suomalaiset kasvinjalostuslaitokset. Osuuskunta Hankkijan kesällä 1992 tapahtuneen konkurssin johdosta sen suorittama kasvinjalostus uhkasi loppua. Hankkijan lajikeaineiston ylläpito ja kasvinjalostusmateriaalin arvonsäilyttäminen katsottiin maa- ja metsätalousministeriössä erittäin tärkeäksi olemassa olevan osaamisen ja voimavarojen sekä lajikkeiden merkittävän markkinaosuuden johdosta. Ministeriön toimeksiannosta Valtion viljavarasto hankki syksyllä 1992 lajikeoikeudet ja lajikeaineiston konkussipesältä omistukseensa siinä tarkoituksessa, että kotimaiset kasvinjalostustoiminnot myöhemmin yhdistetään.

Lisäksi esityksellä toteutetaan hallituksen periaatepäätöstä toimenpiteistä hallinnon uudistamiseksi, jonka mukaan markkinaperusteisia toimintamuotoja on lisättävä.

4.2. Keskeiset ehdotukset

Esityksen mukaan kotimaisen kasvinjalostuksen voimavarat keskitettäisiin perustamalla vuoden 1994 alusta lukien uusi maa- ja metsätalousministeriön alainen Kasvinjalostuslaitos. Laitokseen koottaisiin MTTK:n kasvinjalostustoiminta, Valtion viljavarastolta hankittava entinen Hankkijan kasvinjalostustoiminta sekä Jokioisten siemenkeskus.

Perustettavaksi ehdotettu laitos olisi valtion laitos. Kasvinjalostustoiminnan uudelleen jär-

jestelyn valmistelussa selvitettiin yksityisen sektorin, kasvinviljelytuotteita raaka-aineina käyttävän elintarviketeollisuuden, siemenkaupan ja tuottajien kiinnostusta osallistua yhdessä valtion kanssa uudelleen järjestettävän kasvinjalostustoiminnan rahoitukseen ja hallinnointiin. Tämä selvitys osoitti, että yksityisellä sektorilla ei toistaiseksi ole kiinnostusta omaan jalostukseen, sillä ensisijaisesti se haluaa valita tarjolla olevista lajikkeista liiketoimintansa kannalta parhaat joko kotimaiset tai ulkomaiset lajikkeet. Samalla useimmat yritykset kuitenkin ilmoittivat pitävänsä kotimaisen kasvinjalostuksen säilymistä tärkeänä.

Uusi Kasvinjalostuslaitos on ehdotuksen mukaan MTTK:sta erillinen itsenäinen laitos. Laitoksella pitää olla tutkimuslaitosta yritysmäisempi toimintakulttuuri, koska liikkeenjohdon vastuu toiminnan tuloksesta on tärkeää. MTTK:n tehtävänä säilyisi ehdotuksen mukaan edelleen kasvinjalostustutkimus. Kasvinjalostuslaitoksella olisi uudessa tilanteessa mahdollisuus hankkia tutkimuspalveluita joko MTTK:lta taikka tarvittaessa myös muilta kotimaisilta tai ulkomaisilta laitoksilta. Tämä antaisi mahdollisuuden ohjata kotimaista tutkimusta entistä enemmän käytännön tarpeista lähtien.

Kasvinjalostuslaitos olisi liiketoimintaa harjoittava valtion laitos, jonka talousarvio laadittaisiin nettobudjetointiin perustuen. Valmisteluvaiheessa selvitettiin eri vaihtoehtoja kasvinjalostuksen järjestämiseksi niin, että tarvittava markkinalähtöisyys voitaisiin toteuttaa ottaen toisaalta kuitenkin huomioon, että Suomen siemenmarkkinoilta ei ole saatavissa riittävästi rahoitusta toiminnan ylläpitämiseksi siinä laajuudessa kuin kilpailun edellyttämä toimintalaajuus vaatisi. Siementavaran korkea hinta ja tarkastetun ostosiemenen käytön riippuvuus nimenomaan hinnoittelusta ei salli merkittävää rahoituksen keräämistä tätä kautta. Talousarviorahoitusta on tällöin välttämätöntä käyttää toiminnan rahoittamiseen sen mukaan kuin yhteiskunnan kannalta pidetään tarpeellisenä.

Kasvinjalostuksen toimintaedellytysten varmistaminen vaatii mahdollisuuksien mukaan uusien rahoitusjärjestelyjen löytämistä. Omaan toimintaan perustuvaa rahoitusta uusi laitos saa vain lajike- ja siemenmarkkinoilta. Näitä markkinoita hyödyntävät myös siementuottajat ja -pakkaajat sekä siemenkauppa. Jalostajan toimintaedellytysten parantamiseksi on säädetty laki kasvinjalostajanoikeudesta. Lisäksi kas-

vinjalostajan tulojen kertymisen kannalta on olennaista se, minkälaiset siementuotantoa ja -markkinointia koskevat säännökset maassa on.

Siemenkauppalainsäädäntö uusittiin vuoden 1993 alussa. Uusi siemenkauppalaki (233/93) tulee voimaan asetuksella säädettävänä ajankohtana. Lain tarkoituksena on yhdenmukaistaa siemenkauppaa koskevat säännökset Euroopan talousalueesta tehtyyn sopimukseen (ETA-sopimus) sisältyvien Euroopan yhteisöjen (EY) siemendirektiivien kanssa. Viljakasvien siementen pitämisestä kaupan on annettu neuvoston direktiivi (66/402/ETY), jonka mukaan kylvösiementä saadaan useimmilla kasvilajeilla tuottaa enintään kaksi sukupolvea jalostajan tuottamasta siemenestä. Tarkoituksena oli, että vastaava sukupolvirajoitus otettaisiin käyttöön myös Suomessa. Tämä järjestelmä olisi antanut mahdollisuuden hankkia jalostustoimintaan nykyistä enemmän rahoitusta siemenmarkkinoilta. Ruotsi ja Norja ovat mukautuneet EY:n säännöksiin.

Eduskunta ei kuitenkaan hyväksynyt sitä, että maassamme noudatettaisiin täysimääräisesti EY:n siementuotanto- ja markkinointisäännöksiä, vaan on edellyttänyt, että maassamme voidaan noudattaa edelleen nykyistä siementuotannon laatuluokkajärjestystä. Eduskunnan tahdon mukaisesti tällaisesta poikkeusjärjestyksestä neuvotellaan EY:n kanssa.

Eduskunnan kannanoton perusteluina maa- ja metsätalousvaliokunnan mietinnön mukaan oli pääasiassa se, että EY:n mukaisessa järjestelmässä siementavaran hinta nousee liian korkeaksi. Kasvinjalostuslaitoksen toiminta ja sen rahoittaminen tulisi jonkin verran paranemaan, jos siementavaran tuotannossa ja markkinoinnissa noudatettaisiin EY:n direktiivien mukaista järjestelmää. Menettelyn hyväksymättä jättäminen edellyttää osaltaan riittävää talousarviorahoitusta kasvinjalostukselle.

5. Esityksen vaikutukset

5.1. Taloudelliset vaikutukset

Kasvinjalostuksella voidaan parantaa viljelijöiden taloudellista tulosta. Tämän seikan merkitys tulee korostumaan entisestään erityisesti Suomessa Euroopan yhdentymiskehityksen johdosta. Tehokkaalla ja onnistuneella kasvinjalostuksella on suuri välillinen vaikutus elintarvikeketjun tehostumiseen.

Jotta kasvinjalostuksen kotimaisten voimavarojen yhdistäminen voidaan toteuttaa, valtion vuoden 1994 talousarvioesityksessä on esitetty 5,5 miljoonan markan määrärahan myöntämistä Anttilan kasvinjalostuslaitoksen jalostusmateriaalin, lajikeoikeuksien sekä käyttö- ja vaihto-omaisuuden ostamiseksi Valtion viljavarastolta.

Yhdistämällä Anttilan kasvinjalostuslaitoksen materiaali ja jalostustoiminta Jokioisten laitosten yhteyteen tehostetaan Jokioisten kasvinjalostuslaitoksella tehtyjen laboratorio- ja laiteinvestointien hyväksikäyttöä ja alennetaan kiinteiden kustannusten osuutta kauppaan laskettavien lajikkeiden jalostamisessa.

Vuoden 1994 talousarvioesityksessä on Kasvinjalostuslaitoksen käyttömenoksi arvioitu 19,4 miljoonaa markkaa. Laitoksen siementavaran myynti- ja muiksi tuloiksi on arvioitu 8,5 miljoonaa markkaa ja kasvinjalostusmaksujen kertymäksi laitoksen lajikkeiden osalta 5,5 miljoonaa markkaa. Kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain mukaisia kasvinjalostusmaksuja ei kuitenkaan voida veronluonteisina maksuina ottaa nettobudjetoinnissa tuloina huomioon, vaan laitoksen toimintaan olisi myönnettävä niitä vastaava määrärahanlisäys.

Esityksellä pyritään tehostamaan kasvinjalostukseen sijoitettujen resurssien käyttöä. Tuen tarve aiheutuu taloudellisesti kannattamattomien, mutta Suomen maataloudelle ja elintarviketaloudelle tärkeiden kasvilajien jalostamisesta. Tarkoituksena on kuitenkin vielä selvittää, onko kasvinjalostuksen toimintaedellytysten turvaamiseen mahdollista löytää uusia rahoituskeinoja. Laitoksen tulojen lisäämiseksi on lisäksi tarkoitus edistää kotimaista ja ulkomaista markkinointia.

Jotta uuden laitoksen perustamisesta ei syntyisi valtiolle hallinnollisia lisäkustannuksia, tarkoituksena on, että laitos solmii MTTK:n kanssa sopimuksia tukitoimintojen sekä toimintojen ja laitteiden yhteiskäytöstä sekä toimii sen kanssa muutoinkin yhteistyössä.

5.2. Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

Esityksen mukaan perustettaisiin uusi maa- ja metsätalousministeriön alainen Kasvinjalostuslaitos, johon koottaisiin MTTK:n kasvinjalostustoiminta, entinen Osuuskunta Hankkijan kasvinjalostustoiminta ja Jokioisten siemenkes-

kus. Kasvinjalostustutkimus säilyisi edelleen MTTK:n tehtävänä. MTTK:n kasvinjalostuslaitos ja Jokioisten siemenkeskus lakkautettaisiin.

MTTK:n kasvinjalostuslaitoksella on 26 vakinaista virkasuhteista henkilöä ja lisäksi 23 pitkään tilapäisessä virkasuhteessa olevaa henkilöä sekä muita tilapäisiä ja erilaisella ulkopuolisella rahoituksella toimivia henkilöitä. Kasvinjalostuslaitoksen keskimääräinen henkilötyövuosimäärä on ollut 75. Anttilan kasvinjalostuslaitoksella toimii 12 työsopimussuhteista henkilöä. Jokioisten siemenkeskuksessa on 6 vakinaista virkasuhteista ja 6 työsopimussuhteista henkilöä.

Tarkoituksena on, että uuden Kasvinjalostuslaitoksen palvelussuhdelaji olisi pääsääntöisesti työsopimussuhde. Kasvinjalostuksen uudelleenjärjestelyn yhteydessä MTTK:sta lakkautettavien virkojen haltijat, pitkään tilapäisessä virkasuhteessa olleet henkilöt sekä Jokioisten siemenkeskuksen henkilöstö siirtyisivät joko uuteen laitokseen työsopimussuhteeseen taikka sijoittuisivat MTTK:hon jalostustutkimusta varten perustettaviin uusiin virkoihin. Pääosa Anttilan kasvinjalostuslaitoksen henkilöstöstä otettaisiin työsopimussuhteeseen.

Kasvinjalostuslaitoksen toiminnassa painotuisi myös varsinaisessa jalostustyössä markkinälähtöisyys. Tämä edellyttää täydennyskoulutusta koko henkilöstön osalta, koska erillisellä markkinoinnilla ei pystytä vastaamaan asiakkaiden tarpeisiin.

MTTK:n kasvinjalostuslaitoksen käytössä on vuosina 1970, 1987 ja 1989 valmistuneita ajanmukaisia tiloja laitteineen. Tarkoituksena on siirtää tilat ja laitteet perustettavan laitoksen hallintaan. MTTK:n tehtäväksi jäävä jalostustutkimus toimisi edelleen samoissa tiloissa siitä solmittavien sopimusten perusteella. MTTK:n kasvinjalostuslaitoksella on ollut käytössä kenttäkokeisiin ja siemenlisäyksiin Jokioisten kartanon pelloja noin 70 hehtaaria. Jokioisten siemenkeskuksella on puolestaan ollut viljelysopimuksia Jokioisten kartanon kanssa. Myös näitä järjestelyjä on tarkoitus jatkaa. Valtion viljavarastolta on tarkoitus ostaa

Hankkijan kasvinjalostuslaitokselta hankittu käyttöomaisuus ja siirtää se Jokioisille. Investointitarvetta lähiaikoina on ainoastaan lähinnä koepuimalan, jalostusaineistovaraston ja konesuojan rakentamiseen.

5.3. Ympäristövaikutukset

Maataloustuotannon tulee perustua luonnonvarojen ja raaka-aineiden kestäväan käyttöön. Osan tästä muodostaa tuotantoympäristön säilyttäminen puhtaana ja tuottokykyisenä myös tuleville sukupolville. Kasvinjalostuksella voidaan toteuttaa ympäristönsuojelua parantamalla kasvien taudinkestävyyttä ja ravinteiden hyväksikäyttöä. Näin vähennetään torjunta-aineiden ja lannoitteiden käytön tarvetta. Lisäksi lajikkeiden talvenkestävyyttä parantamalla voidaan varmistaa peltöjen ympärivuotisen kasvipeitteen säilyminen, millä puolestaan vähennetään sateiden ja sulamisvesien aiheuttamaa ravinteiden huuhtoutumista.

Välittömiä ympäristövaikutuksia ei kasvinjalostuksen uudelleen järjestämisellä kuitenkaan ole.

6. Asian valmistelu

Kasvinjalostuksen järjestämistä Suomessa selvitti aluksi maa- ja metsätalousministeriön asettama työryhmä (työryhmämuistio 1993:1), jossa oli ministeriön lisäksi edustus valtiovarainministeriöstä, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK r.y:stä, Maatalouden tutkimuskeskuksesta ja elintarviketeollisuudesta. Työryhmä esitti kotimaisen kasvinjalostuksen kokoamista yhteen, MTTK:sta erilliseen laitokseen.

Esitys on valmisteltu maa- ja metsätalousministeriön asettamassa erillisessä työryhmässä, jossa oli ministeriön lisäksi edustettuna Maatalouden tutkimuskeskus ja Valtion viljavarasto. Esityksen valmistelun yhteydessä on neuvoteltu uudistuksen kohteena olevien laitosten henkilöstön edustajien kanssa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki Kasvinjalostuslaitoksesta

1 §. *Hallinnollinen asema.* Kotimaisen kasvinjalostuksen voimavarat ehdotetaan yhdistettäväksi perustamalla Kasvinjalostuslaitos. Laitokseen koottaisiin MTTK:n kasvinjalostustoiminta, Valtion viljavarastolta hankittava entinen Hankkijan kasvinjalostustoiminta sekä Jokioisten siemenkeskus. Laitos toimisi maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla. Kasvinjalostuslaitos olisi valtion liiketoimintaa harjoittava nettobudjetoitu laitos.

2 §. *Laitoksen tehtävät.* Laitoksen tehtävänä olisi kasvilajikkeiden jalostus sekä niiden siementavaran tuotanto ja markkinointi. Kasvinjalostukseen liittyvä tutkimus säilyisi sen sijaan edelleen MTTK:n tehtävänä kiinteässä yhteistyössä uuden laitoksen kanssa.

Tarkoituksena on, että laitos voisi jalostaa myös jalostuskohteina taloudellisesti kannattamattomia, mutta Suomen maatalouden ja elintarviketalouden kannalta tärkeitä lajeja, kuten esimerkiksi ruista, perunaa, hernettä ja puna-apilaa. Taloudellisesti kannattavia lajeja ovat meillä lähinnä ohra, kaura ja nykyään myös rypsi. Muiden tärkeiden lajien jalostuksen aiheuttamia kustannuksia ei voida kattaa siemenmarkkinoilta kerättävillä maksuilla. Tämä edellyttää valtion talousarviossa myönnettävää tukea.

Jalostajansiementuotanto kytkeytyy läheisesti lajikkeenjalostukseen. Jalostajansiementuotannolla varmistetaan aitojen siemenerien saatavuus laajempaa viljelyä varten. Uudella laitoksella on oltava mahdollisuus myös laajemman mittakaavan siemenlisäykseen, mikäli se liiketaloudellisesti on kannattavaa. Laitoksen on voitava pitää huolta siitä, että sen lajikkeen siementä on riittävästi tarjolla.

Kasvinjalostustoiminnan menestyminen riippuu nykyään yhä suuremmassa määrin paitsi hyvistä lajikkeista myös siitä, miten lajikkeita markkinoidaan ja miten markkinoilta tulevat impulssit ja asiakkaiden tarpeet otetaan jalostuksessa huomioon. Markkinointitaitoja on lisättävä koko henkilöstön, myös varsinaisessa jalostustyössä olevien osalta, koska hyväkään erillinen markkinointi ei pysty vastaamaan asiakkaan tarpeisiin.

Tavoitteena on, että lisätulojen hankkimisek-

si markkinointia suunnataan entistä enemmän myös ulkomaille. Suomen lähialueilla, Venäjällä ja Baltiassa, peltoviljely tulee todennäköisesti elpymään. Tämä tulee puolestaan merkitsemään mahdollisuuksia markkinoida alueelle myös suomalaisia lajikkeita. Muita suomalaisille lajikkeille mahdollisia viljelyalueita olisi lisäksi Norjassa, Ruotsissa, Kanadassa ja kauempana Venäjän pohjoisilla alueilla.

Lakiin ehdotetaan selvyuden vuoksi otettavaksi säännös siitä, että kasvinjalostuslaitoksella on kasvinjalostajanoikeudesta säädettyssä laissa (789/92) tarkoitettu oikeus jalostamiinsa lajikkeisiin. Kasvinjalostajan oikeuden sisältöä selostetaan yleisperustelujen kohdassa 2. Nykytila; Kasvinjalostuksen rahoitusedellytysten järjestelyt. Lajikemarkkinoilla esiintyvistä kilpailusta johtuen laitoksella tulee olla mahdollisuus tehdä myös sopimuksia jalostamiensa lajikkeen omistusoikeudesta, niin myös lajikkeen lisäysaineistojen tuottamisesta ja markkinoimisesta.

Kasvinjalostuslaitoksen on noudatettava toiminnassaan yleisiä liikeperiaatteita valtion talousarviosta johtuvissa puitteissa. Talousarviosidonnaisuus merkitsee muun muassa sitä, että laitos ei voi sitoutua pitkävaikutteisiin menoihin, joihin sillä ei ole osoitettu talousarviossa tarvittavaa määrärahaa.

3 §. *Johtokunta.* Kasvinjalostuslaitoksen johto-organisaationa olisi määrääjäksi asetettava johtokunta. Tarkoituksena on, että sen jäsenistö olisi määrältään suppea ja koottu siten, että johtokunnassa olisi valtio-omistajan ja toimialan asiantuntijoiden edustus. Johtokunnan päätehtävänä olisi päättää laitoksen toiminnan suuntaviivoista ja tavoitteenasettelusta. Johtokunnan tehtävistä, kokoonpanosta ja asettamisesta säädettäisiin laitoksen hallintoasetuksessa.

Laitoksen sisäinen organisaatio määriteltäisiin työjärjestyksessä. Laitoksen johto on tällöin selkeästi vastuussa paitsi toiminnasta myös sen organisoinnista.

4 §. *Tarkemmat säännökset.* Tarkemmat säännökset lain täytäntöönpanosta kuten laitoksen tehtävistä, johto-organisaatiosta sekä tulosvastuullisen johtajan viran kelpoisuusvaatimuksista ja täyttämisestä annetaan asetuksella.

5 §. *Voimaantulosäännös.* Lakiehdotuksen

5 §:ään on otettu tavanomainen voimaantulosäännös.

1.2. Laki kasvinjalostustoiminnan edistämisestä

2 §. Kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain mukaan kaupan pidettävästä siementavarasta on suoritettava valtiolle laissa säädetty kasvinjalostusmaksu. Kertyneitä maksuja vastaava määrä tuloutetaan lajikkeiden jalostajille. Kasvinjalostajanoikeudesta säädetyn lain mukaan jalostaja saa itse päättää, millä ehdoilla suojatun lajikkeen lisäysaineistoa muut saavat lisätä ja markkinoida. Viimeksi mainittu laki koskee vain lajikeuutuuksia eli lajikkeita, jotka tulevat markkinoille lain voimaantulon (15.10.1992) jälkeen.

Kasvinjalostajanoikeutta koskevan lakiesityksen perusteluissa esitettiin, että lakia kasvinjalostustoiminnan edistämisestä ei kumottaisi, vaan että se jätettäisiin toistaiseksi voimaan, koska huomattava osa kasvinjalostuksen rahoituksesta kertyy vielä pitkän ajan kuluessa vanhojen lajikkeiden kasvinjalostusmaksuista.

Lajikeuutuuuden jalostajalla voisi olla kolme tapaa hyödyntää lajikeuutuuuttaan: (1) hakea lajikkeen rekisteröintiä ja myöntää lajikkeen käyttöoikeuksia sekä periä siitä lisenssimaksuja, (2) jättää lajikeuutus rekisteröimättä, jolloin lajikkeesta perittäisiin kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain mukaista kasvinjalostusmaksua, joka tuloutettaisiin jalostajalle tai (3) hakea lajikkeen rekisteröintiä, mutta sallia lajikkeen käyttäminen vapaasti, ehdolla että siitä peritään kasvinjalostusmaksua, joka hänelle tuloutetaan. Tällaisen järjestelyn ehtona tulisi olla, että jalostaja ilmoittaa

kirjallisesti kasvilajikelautakunnalle luopuvansa lisenssimaksujen perimisestä.

Lakia kasvinjalostustoiminnan edistämisestä ehdotetaan näin ollen muutettavaksi niin, että kasvinjalostusmaksua ei peritä rekisteröidystä lajikeuutuudesta. Kasvinjalostusmaksua tulisi kuitenkin periä rekisteröidystäkin lajikkeesta, jos jalostaja on kasvilajikelautakunnalle kirjallisesti ilmoittanut, että hän luopuu oikeudestaan lisenssimaksujen perimiseen, ja että lajike on vapaasti käytettävissä. Tässä tapauksessa jalostajalle suoritettaisiin kertyneitä maksuja vastaava määrä kasvinjalostustukea.

6 ja 7 §. Kasvinjalostuslaitoksen perustamisen johdosta olisi myös kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annettua lakia muutettava niiltä osin kuin mainitussa laissa on säädetty maatalouden tutkimuskeskuksen toimesta jalostetuista lajikkeista.

2. Tarkemmat säännökset

Asetuksella annettaisiin tarkemmat säännökset lähinnä Kasvinjalostuslaitoksen tehtävistä, johto-organisaatiosta ja johtajan viran kelpoisuusvaatimuksista ja täyttämisestä.

3. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1994. Kasvinjalostuslaitoksesta annettavaksi ehdotetun lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin voitaisiin kuitenkin ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki**Kasvinjalostuslaitoksesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Hallinnollinen asema

Kasvinjalostuslaitos on maa- ja metsätalousministeriön alainen valtion laitos.

2 §

Laitoksen tehtävät

Kasvinjalostuslaitoksen tehtävänä on jalostaa viljelykasveja, markkinoida jalostamiaan lajikkeita sekä tuottaa ja markkinoida niiden lisäysaineistoa. Kasvinjalostuslaitokselle voidaan asetuksella antaa myös muita sille soveltuvia tehtäviä.

Kasvinjalostuslaitoksella on kasvinjalostajanoikeudesta annetussa laissa (789/92) tarkoitettu oikeus jalostamiinsa lajikkeisiin.

Kasvinjalostuslaitoksen tulee noudattaa toiminnassaan yleisiä liikeperiaatteita valtion talousarviosta johtuvissa puiteissa.

3 §

Johtokunta

Kasvinjalostuslaitoksessa on johtokunta, jonka asettamisesta, kokoonpanosta ja tehtävistä säädetään asetuksella.

4 §

Tarkemmat säännökset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

5 §

Voimaantulosäännös

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Ennen tämän lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

2.

Laki**kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kasvinjalostustoiminnan edistämisestä 8 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (896/77) 6 § ja 7 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 6 § ja 7 §:n 2 momentti 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1305/88), sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1988 annetulla lailla, uusi 3 momentti seuraavasti:

2 §

Kasvinjalostusmaksua ei ole suoritettava sellaisesta siementavarasta, joka on tuotettu kasvilajikkeesta, johon kasvilajikkeen jalostaja on saanut kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain

(789/92) mukaisen kasvinjalostajanoikeuden. Jos kasvilajikkeen jalostaja kasvilajikelautakunnalle kirjallisesti ilmoittaa luopuvansa kasvinjalostajanoikeuteensa perustuvien maksujen perimisestä, kasvinjalostusmaksua on kuitenkin suoritettava.

6 §

Valtion talousarvioon on vuosittain otettava kasvinjalostustoiminnan edistämiseen käytettäväksi määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, jonka arvioidaan kysymyksessä olevan vuoden aikana kertyvän muusta kuin Kasvinjalostuslaitoksen lajikkeiden siementavarasta tämän lain nojalla suoritettavina kasvinjalostusmaksuina.

7 §

Edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitetusta määrärahasta suoritetaan muille kasvinjalostajille kuin Kasvinjalostuslaitokselle kasvinjalostustukea määrä, joka vastaa jalostajan kehittämien

lajikkeiden osalta kannettujen maksujen määrää. Kasvinjalostustukea voidaan suorittaa myös ulkomaiselle kasvinjalostajalle edellyttäen, että suomalaisella kasvinjalostajalla on vastavuoroisesti oikeus saada vastaavaa tukea ulkomaisen kasvinjalostajan kotimaassa.

Se osa edellä tarkoitetusta määrärahasta, jota ei käytetä 1 momentin mukaisesti käytetään kotimaisen kasvinjalostustoiminnan edistämiseen ja siihen liittyvään tutkimukseen.

—————
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 11 päivänä lokakuuta 1993

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Ole Norrback*

2.

Laki

kasvinjalostustoiminnan edistämisestä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan kasvinjalostustoiminnan edistämisestä 8 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (896/77) 6 § ja 7 §:n 1 ja 2 momentti, sellaisina kuin niistä ovat 6 § ja 7 §:n 2 momentti 29 päivänä joulukuuta 1988 annetussa laissa (1305/88), sekä

lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna mainitulla 29 päivänä joulukuuta 1988 annetulla lailla, uusi 3 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

2 §

Kasvinjalostusmaksua ei ole suoritettava sellaisesta siementavarasta, joka on tuotettu kasvilajikkeesta, johon kasvilajikkeen jalostaja on saanut kasvinjalostajanoikeudesta annetun lain (789/92) mukaisen kasvinjalostajanoikeuden. Jos kasvilajikkeen jalostaja kasvilajikelautionalle kirjallisesti ilmoittaa luopuvansa kasvinjalostajanoikeuteensa perustuvien maksujen perimisestä, kasvinjalostusmaksua on kuitenkin suoritettava.

6 §

Valtion tulo- ja menoarvioon on vuosittain otettava kasvinjalostustoiminnan edistämiseen käytettäväksi määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, jonka arvioidaan kysymyksessä olevan vuoden aikana kertyvän muusta kuin maatalouden tutkimuskeskuksen toimesta jalostettujen lajikkeiden siementavarasta tämän lain nojalla suoritettavina kasvinjalostusmaksuina.

6 §

Valtion talousarvioon on vuosittain otettava kasvinjalostustoiminnan edistämiseen käytettäväksi määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, jonka arvioidaan kysymyksessä olevan vuoden aikana kertyvän muusta kuin *Kasvinjalostuslaitoksen* lajikkeiden siementavarasta tämän lain nojalla suoritettavina kasvinjalostusmaksuina.

7 §

Edellä 6 §:ssä tarkoitettu määrärahasta suoritetaan muille kasvinjalostajille kuin maatalouden tutkimuskeskukselle kasvinjalostustukea määrä, joka vastaa jalostajan kehittämien lajikkeiden osalta kannettujen maksujen määrää. Kasvinjalostustukea voidaan suorittaa myös ulkomaiselle kasvinjalostajalle edellyttäen, että suomalaisella kasvinjalostajalla on vastavuoroisesti oikeus saada vastaavaa tukea ulkomaisen kasvinjalostajan kotimaassa.

7 §

Edellä 6 §:n 1 momentissa tarkoitettu määrärahasta suoritetaan muille kasvinjalostajille kuin *Kasvinjalostuslaitokselle* kasvinjalostustukea määrä, joka vastaa jalostajan kehittämien lajikkeiden osalta kannettujen maksujen määrää. Kasvinjalostustukea voidaan suorittaa myös ulkomaiselle kasvinjalostajalle edellyttäen, että suomalaisella kasvinjalostajalla on vastavuoroisesti oikeus saada vastaavaa tukea ulkomaisen kasvinjalostajan kotimaassa.

Se osa muusta kuin maatalouden tutkimus-

Se osa edellä tarkoitettu määrärahasta,

Voimassa oleva laki

keskuksen toimesta jalostettujen lajikkeiden siementavarasta kasvinjalostusmaksuina kertyvistä varoista, jota ei käytetä 1 momentin mukaisesti sekä 6 §:n mukainen muu kasvinjalostustoimintaan käytettävä määräraha käytetään kotimaisen kasvinjalostustoiminnan edistämiseen ja siihen liittyvään tutkimukseen.

Ehdotus

jota ei käytetä 1 momentin mukaisesti käytetään kotimaisen kasvinjalostustoiminnan edistämiseen ja siihen liittyvään tutkimukseen.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 199 . _____

